

VOGELS KIJKEN IN FRIESLAND

Kees Verweij

Sinds twee jaar verblijven mijn vrouw en ik zo nu en dan in het midden van Friesland. Wij staan dan met een caravan op een zg. "boerencamping" midden in een boomgaard, ongeveer 12 km. ten zuiden van Leeuwarden.

Midden Friesland is een prima uitvalsbasis gebleken om in de buurt o.a. naar vogels te kijken. Zo waren we ook dit jaar aan het begin van augustus weer op deze camping. Van daaruit zijn we een paar maal naar de rand van de Waddenzee gegaan. Allereerst maakten we een wandeling door het buitendijkse land van de polder Noorderleeg, even ten westen van Ferwerd. We zagen daar tal van steltlopers zoals Kemphanen, Goudplevieren, Bonte strandlopers, Krombekstrandlopers enz. enz. Langs de oevers van de prielen kwamen we nog verschillende Bosruiters, Oeverlopers en jonge Bergeenden tegen. Net als op de Waddeneilanden kun je het beste daar gaan zitten, voordat het hoog water wordt. Dan zie je steeds maar grote groepen uit de Waddenzee komen, die min of meer vluchten voor het stijgende water. Met een beetje geluk zie je ze soms vlak voor je neerstrijken.

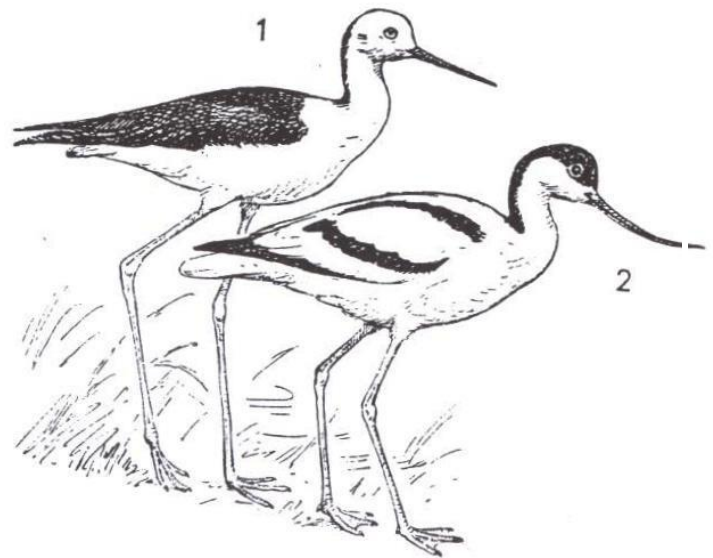
Een ander leuk uitkijkpunt is de zg. Zwarte Haan, een stukje westelijker van de polder Noorderleeg. Het voordeel van deze locatie is, dat je bij het oversteken van de dijk al vrij snel aan de rand van de Waddenzee zit. Wat hier het meeste opviel waren de duizenden Kluten, die zich hier vlak voor de kwelder groeperen en op het water gaan zitten. Verder vielen ons de zeer grote aantallen Bontbekplevieren op, vergezeld van een grote groep Bonte strandlopers, Kleine plevieren en Krombekstrandlopers. Van deze Krombekstrandlopers waren er nog verscheidene in zomerkleed met hun prachtige oranje-rode borst.

Een hoogtepunt vormt nog steeds het Lauwersmeer, waar verschillende goede uitkijkpunten aanwezig zijn.

Midden in het Lauwersmeer ligt de vogelhut van het Jaap Deensgat. Een nadeel van deze kijkhut is, dat je een groot deel van de dag tegenlicht hebt, waardoor vaak de nodige details van de vogels verloren gaan. Niettemin zagen we o.a. verschillende Grote zilverreigers en grote aantallen Grauwe ganzen en nog tal van andere steltlopers, waaronder Groenpootruiters, Tureluurs, Grutto's e.d.

Direct aan de overkant van deze kijkhut ligt een kleine plas, omringd door een hoge rietkraag. Aan de rand hiervan staat op een kleine verhoging een

kijkscherm. Turend vanachter dit kijkscherm zagen we opeens een drietal Porseleinhoentjes. Even later zagen we aan de andere kant van dit plasje twee jonge Waterrallen. Deze beide soorten zijn soms duidelijk te horen, maar slechts zelden krijg je ze mooi in de kijker. Meestal scharrelen ze tussen het riet, waardoor je ze nauwelijks te zien krijgt.

1. Steltkluut 2. Kluut

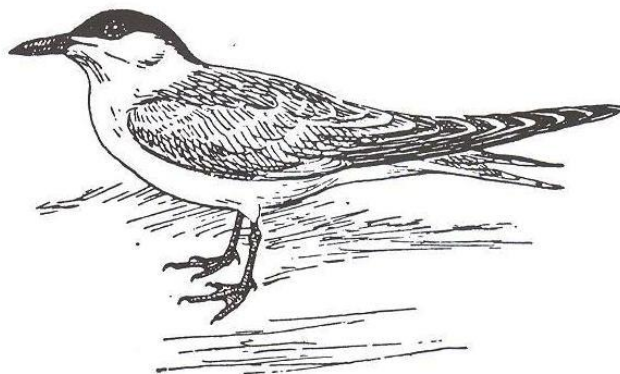
Het gebied rond de Ezumakeeg, langs de westkant van het Lauwersmeer, bood echter weer andere verrassingen. Even voorbij de kijkhut loopt een smal doodlopend weggetje langs verschillende plasjes, die al deels waren drooggefallen. Tot onze verbazing zagen we al vrij spoedig een Steltkluut rondlopen. In Afrika en langs de Middellandse zee is deze vogel een vrij algemene verschijning, maar hier in bijna het noordelijkste puntje van ons land zou je hem niet zo snel verwachten. Het aardige was, dat in de nabijheid van deze Steltkluut ook een "gewone" Kluut liep, waardoor je ze goed met elkaar kon vergelijken. Verder vielen de vele Kemphaantjes op, waarvan de mannetjes soms nog een deel van de kenmerkende kraag droegen.

Even verderop stond een groep vogelaars te kijken. Aanvankelijk was het daar rustig, maar opeens riep een van hen: "kijk, daar zit een Amerikaanse gestreepte strandloper". En inderdaad, daar zat hij weer, want het vorig jaar hadden we hem daar ook al eens gezien. Kennelijk een geliefd plekje voor onze

Amerikaanse overburen. Het valt niet mee hem tussen de andere steltlopers uit te halen, maar als je goed kijkt naar zijn borst dan zie je weldra zijn vrij scherpe contrast. Een andere verrassing vormde twee Lachsterns, die tussen een paar Kieviten zaten. Achteraan zaten nog ongeveer 20 Lepelaars.

Vanachter het kijkscherm van de Ezumakeeg kun je regelmatig leuke waarnemingen doen. Na enig turen zagen we voor ons enkele zomertalingen, een Zwarte ruiter, verschillende Grutto's, Watersnippen en Groenpootruiters en zowaar weer een Amerikaanse gestreepte strandloper. Tot zover de wadkant.

Langs de kust van het IJsselmeer zijn ook nog verschillende goede vogelkijkhutten. Gelet op de hoge temperatuur hebben we ons ditmaal beperkt tot het gebied rond Workum. Even ten zuiden van Workum staat vlak bij een camping een kijkscherm op een kunstmatige heuvel. Vanaf dit punt heb je een mooi uitzicht over de Workumerwaard, een voormalig buitendijkse kwelderlandschap.

Lachstern

Het meest spectaculair was hier een groep van ruim 20 Reuze-sterns, die voor ons op een eilandje zaten. Doordat er nog andere soorten sterns zaten, zoals het Visdiefje, de Grote stern, de Noordse stern en de Zwarte stern, konden wij het grote verschil in grootte duidelijk waarnemen. De Reuzestern is net zo groot als een Zilvermeeuw. Het bijzondere van de Reuzestern is, dat een belangrijk deel van de totale Noord-Europese populatie hier een soort "zomerstop" houdt. Op zich is de Reuzestern

behoorlijk zeldzaam. Dit uitkijkpunt werd overigens nog druk bezocht door allerlei vlinders. Opvallend was een grote populatie Argusvlinders.

Door de Workumerwaard loopt een smalle doodlopende weg, van waar men aan weerskanten het land goed kan afspeuren. Overal zaten er Kemphanen, Tureluurs, Goudplevieren enz., die kennelijk al op doortrek naar het zuiden waren. Aan het einde van dit weggetje staat een kijktoren, die een goed uitzicht biedt naar het andere einde van het buitendijkse land langs de IJsselmeerkust. Zeker in de winter, wanneer hier duizenden ganzen verblijven, is dit een prima waarnemingspunt.

Friesland biedt achter veel meer dan alleen de kust. Als je de gids van It Fryske Gea en de Friese gids van het Staatsbosbeheer raadpleegt dan zie je heel veel gebieden en gebiedjes, die een bezoek meer dan waard zijn. Zo hebben we een drietal gebieden even ten zuiden van Leeuwarden bezocht nl. de Alde Feanen, de Kraanlanden en de Deelen. Het gaat hier om gebieden, waar vroeger laagveen werd gewonnen. Nu liggen er verschillende uitgeveende plassen met petstroken, die zeker ook voor vele vogels interessant zijn. Zo zijn er kolonies van Visdieven, Zwarte sterns en Kokmeeuwen, terwijl bijvoorbeeld in de Alde Feanen ook nog Purperreigers broeden. Door de hoge temperaturen hielden de vogels zich heel rustig en gedekt, zodat er niet zoveel viel te zien en te beluisteren viel. Langs de drooggevallene oevers liepen er nog verschillende Bosruiters, Oeverlopers en Watersnippen. Het gemis aan vogels werd echter ruimschoots goedgemaakt door de vele vlinders en libellen, die rond om ons heenvlogen. Vooral op het Koninginnekruid, dat overal langs de oevers groeide, waren de Distelvlinders, de Atalanta's, Dagpauwogen en Kleine vossen in groten getale aanwezig. Ook andere vlinders als de Argusvlinder en de Kleine vuurvlinder lieten zich regelmatig zien. Onder de libellen domineerden de Gewone oeverlibel, waar vooral het mannetje opvalt door zijn fel lichtblauwe rug. Ook Blauwe glazenmakers zoemden regelmatig om ons heen.

Friesland is zeker zo bekend door zijn vele weidevogels en daarom zijn de maanden maart, april en mei zeker zo interessant als de zomermaanden. Alleen al It Fryske Gea onderhoudt minstens 50 gebieden, waar weidevogels uitstekend gezien en gehoord kunnen worden. Beslist een aanrader om daar eens te gaan kijken.